

Från biståndsbeslut till genomförandeplan-

En studie i hur implementeringen går till i ett boendestöds beslut

From social support decision to

implementation plan -

a study of how implementation is done in a independent housing decision with community-based social support.

Rickard Frisenbrink

Robert Legén

**C-uppsats, 15 poäng
Socialpedagogiska programmet
Institutionen för individ och samhälle/Högskolan Väst
Vårterminen 2011**

Högskolan Väst
Institutionen för Individ och Samhälle
461 86 Trollhättan
Tel 0520-22 30 00 Fax 0520-22 30 99
www.hv.se

Sammanfattning

Titel:	Från biståndsbeslut till genomförandeplan - En studie i hur implementeringen går till i ett boendestöds beslut.
Författare:	Rickard Frisenbrink, Robert Legén
Nivå:	Kandidat/examensarbete, 15 hp
Ämne:	Socialt arbete
Program:	Socialpedagogiska programmet, 180 hp, Högskolan Väst
Termin:	Vårtermin 2011
Handledare:	Annika Theodorsson

Enligt socialstyrelsens rekommendationer bör varje kommun uppföra genomförandeplaner för de invånare som har en insats genom Socialtjänstlagen (SoL). För att få en insats genom SoL skall en handläggare göra en utredning som ligger till underlag för ett eventuellt beviljande av insats. Syftet med studien är att beskriva och analysera hur informationen förmedlas mellan de personer som är delaktiga i uppförandet av biståndsbeslut och genomförandeplaner inom boendestöd. Vi har studerat detta genom att granska dokumentationen i boendestödsbeslut och intervjuat de personer som är med och upprättar dessa dokument.

Frågorna som vi vill ha besvarade i studien är:

- Hur sker implementeringen av ett biståndsbeslut?
- Vilken hänsyn tas till brukaren vid upprättandet av dokumentationen?
- Hur ser dokumentationen ut och hur förhåller sig genomförandeplanen till biståndsbeslutet?

Implementeringen sker i ett ständigt informationsflöde mellan de inblandade aktörerna och det som i stor utsträckning styr vad som dokumenteras i genomförandeplanen är informationen och viljan från brukaren. Beslutet kan skilja gentemot genomförandeplanen p.g.a. att ny information har tillkommit när arbetet med uppförandet av genomförandeplanen pågått.

Nyckelord: Boendestöd, implementering, biståndsbeslut, genomförandeplan, brukarinflytande, top-down, bottom-up, gräsrotsbyråkrater

Abstract

Title: From social support decision to implementation plan - a study of how implementation is done in a independent housing decision with community-based social support.

Author: Rickard Frisenbrink, Robert Legén

Level: Bachelor's Thesis, 15 HE Credits

Subject: Social Work

Program: Programme in Social Pedagogy, 180 HE credits, University West

Term: Spring 2011

Supervisor: Annika Theodorsson

According to the National [Swedish] Board of Health and Welfare recommendations, each municipality should come up with implementation plans for those residents who have a independent housing decision with community-based social support through the Social Services Act (SSA). To get a supporting decision through the SSA, an administrator has to do an investigation which forms the basis for a possible grant of support. The aim of this study is to describe and analyse how information is communicated among the persons who are involved in the making of aid decisions and implementation plans in a independent housing decision. We have studied this by examining the documentation in a independent housing decision with community-based social support and interviewed the people who are involved in drawing up these documents.

The questions we want answered in the study are:

- How is the implementation of a decision aid?
- In the making of the documentation how is the client taken into account?
- What's in the documentation and how does the implementation plan relate to the aid decision?

The implementation is in a constant flow of information between the actors involved and which largely controls what is documented in the implementation plan is the information and the willingness of the client. The main thing that controls what is documented in the implementation plan is the information and the willingness of the client. The decision may be different in relation to the implementation plan due to the fact that new information has come up when the implementation plan is written.

Keywords: Housing, implementation, decision, implementation plan, top-down, bottom-up, street-level bureaucracy

Förord

Ett stort tack vill vi rikta till våra informanter som bidragit till att vår studie blivit möjlig. Ni gav oss många intressanta idéer och tankar som vi kan ha med oss även efter skolgången.

Ett stort tack även till vår kontaktperson som tagit sig tid att slussa oss rätt i organisationen och bollat synpunkter om etiska tillvägagångssätt.

Vår handledare som funnits med oss genom delar av arbetet och haft värdefulla åsikter inför våra handledarträffar. Ett tack till dig.

Och sist men inte minst vill vi rikta ett tack till våra nära och kära som stöttat oss och gett oss tid till att färdigställa uppsatsen!

Rickard och Robert

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	7
2. Bakgrund.....	7
2.1. Boendestöd.....	7
2.2. Vad säger Socialtjänstlagen (SoL) om boendestöd?.....	7
2.3. Ett ärende skapas.....	8
2.4. Vad säger lagen och socialstyrelsen om dokumentation.....	9
3. Syfte och frågeställning.....	10
4. Metod.....	10
4.1. Urval.....	11
4.2. Informanter	12
4.3. Analys metod.....	13
4.4. Tillvägagångssätt i analysen.....	14
4.5. Etik.....	14
4.6. Sekretess.....	15
4.7. Validitet och reliabilitet.....	16
5. Tidigare forskning.....	16
6. Teoretisk ram.....	18
7. Resultatavsnitt	20
7.1. Exempel på dokumentation	20
7.2. Intervjuerna.....	21
7.3. Summering.....	26
8. Anknytning till teoriram och tidigare forskning.....	27
8.1. Implementering av ett biståndsbeslut.....	27
8.2. Hänsynstagande till brukaren.....	29
8.3. Top-down Bottom-up.....	30
9. Diskussion/slutsatser.....	31
10. Referenslista.....	34
11. Bilagor.....	36

1. Inledning

Båda vi som skriver uppsatsen, Rickard och Robert, har erfarenhet av att arbeta med människor som beviljats insats genom LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Vi har båda arbetat som baspersonal närmast brukaren, på gruppboenden, daglig verksamhet, personlig assistent och som ledsagare under flera år men har aldrig fått ta del av ett beslut gällande insats.

Från de erfarenheter vi har med oss, har vi sett ett glapp i informationsflödet från biståndshandläggare ner till baspersonalen och insatsen har utformats mer efter vilket faktiskt behov personalen ansett att brukaren har, oavsett vad som beviljats i beslutet. Personer som beviljas insatser är en redan utsatt grupp och vi har mer och mer börjat fundera på om brukaren får den hjälp och det stöd som de en gång blev beviljade. För att avgränsa och möjliggöra arbetet har vi studerat insatsen boendestöd, och i den kommunen vi utgått från är detta en insats enligt Socialtjänstlagen.

2. Bakgrund

2.1. Boendestöd

Boendestöd är en insats som har sitt ursprung i psykiatrireformen på 1990-talet. När flertalet av de psykiatriska institutionerna lades ner och personerna som varit intagna där flyttade ut till egna boenden behövdes en anpassad form av stöd. Den form av stöd som behövdes kunde inte enbart täckas upp av hemtjänsten som var den stödinsats som fanns att tillgå i början av 1990-talet. Stödinsatsen som personerna med psykiska funktionsnedsättningar har kan vara större i omfattning och bredd och insatserna kan även vara av stor variation. Enligt Socialstyrelsen (2010) kan man urskilja tre delar av de moment som boendestödets verksamhet bygger på.

- innehållet – stöd i vardagen
- arenan – både i och utanför bostaden
- relationsaspekten – brukaren och boendestödjaren tillsammans

Brukaren eller mottagaren av insatsen boendestöd skall stå i centrum och vara delaktig i hur insatsen skall utformas. Planeringen ska ske gemensamt med personalen på boendestödet och utgångspunkten är att brukaren har ett eget boende och inte har någon form av boendeinsats som t.ex. serviceboende eller gruppboende.

2.2. Vad säger Socialtjänstlagen (SoL) om boendestöd?

SoL är till skillnad från många andra lagar en rättighetslag. Detta innebär att vi som vistas i Sverige har rätt till hjälp från kommunen vi befinner oss i om vi uppfyller vissa kriterier, och kommunen har samtidigt skyldighet att hjälpa oss. Denna hjälp och stöd ska utformas individuellt, efter varje persons behov, och kan på så vis se väldigt olik ut beroende på vilket behov just jag har.

Insatsen Boendestöd nämns inte i lagtext som en specifik insats men infördes under psykiatrireformen under 90-talet. Insatsen har blivit allt vanligare och idag räknas det som en etablerad insats enligt Socialstyrelsen (2010).

I SoL står det att Socialnämnden och kommunen ska verka för att den enskilde får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen skall planera sina insatser för människor med fysiska och psykiska funktionshinder. I planeringen skall kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer.

I Socialtjänstlagen finns ett kapitel (5) om särskilda bestämmelser för olika grupper och i paragraf 7 och 8 står det specifikt om hur socialnämnden och kommunen ska verka för människor med funktionshinder. I besluten som vi tagit del av hänvisas det till SoL 4kap. 1§ som säger att *”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.”* I tredje stycket fortsätter det med *”Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.”*

Vi har senare i arbetet försökt jämföra beslut med genomförandeplaner för att se hur samstämmigheten är och om det kan finnas gemensamma mål i dokumentationen som bidrar till ett självständigt liv.

2.3. Ett ärende skapas

Ett ärende till boendestödet kan uppkomma på tre olika sätt: (socialstyrelsen 2006)

- En *ansökan eller begäran* görs av den enskilde, ett ombud eller ett biträde.
- En *anmälan* kan däremot göras av en privatperson, en myndighet eller andra organisationer.
- På *annat sätt* kan innebära att ett ärende kommer till på grund av en förfrågan om något eller att nämnden får information genom media, polis eller annat håll.

Oavsett hur nämnden får kännedom om att någon kan behöva kommunens hjälp i form av boendestöd, så är kommunen skyldiga att göra en förhandsbedömning. Förhandsbedömningen ligger sen till grund för om en utredning ska påbörjas och ett ärende skapas. Att påbörja en utredning ska enligt SoL 11kap 1§ inledas utan dröjsmål. En insats enligt SoL ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde (3kap. 5§ SoL) vilket också innebär att utredningen ska genomsyras av respekt för den enskildes integritet och självbestämmanderätt. I utredningen är det viktigt att tydliggöra vilka behov den enskilde har, vilka mål som finns med insatsen, och hur den enskilde ska nå dit. Både för att det ska vara tydligt för den enskilde men också för de som ska utföra insatsen, i detta fall boendestödet.

Som regel (med några undantag) ska alla beslut som gäller insatser enligt SoL kommuniceras, vilket innebär att den enskilde, som utredningen gäller, ska få ta del av informationen som ligger till

grund för beslutet. Grundtanken med detta är att ”ingen ska dömas ohörd” och att man ska underrättas om utredningsmaterialet och även få möjlighet att yttra sig över det innan beslut fattas. Om sedan beslutet om bistånd bifalles ska det enligt 16kap. 3§ SoL verkställas omedelbart och det blir då ett ärende för boendestödjarna.

2.4. Vad säger lagen och socialstyrelsen om dokumentation

Om man som enskild har beviljats en insats enligt SoL (socialtjänstlagen) har de som genomför insatsen skyldighet att dokumentera genom samma lag 11kap. 5§. Vad som ska dokumenteras kan läsas i samma lagrum, *”Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtagits i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.”* Vad det betyder i praktiken kan tolkas men i nästa paragraf (11kap. 6§) står det att *”Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas.”*

Detta betyder i praktiken att bara händelser som är av betydelse för genomförandet av insatsen ska dokumenteras och att man som enskild ska ha rätt att få ta del av det som skrivs om dig. Till grund för det som dokumenteras av det genomförande organet, ska de uppgifter ligga som den beslutande nämnden ger. Vad övrigt som behöver dokumenteras beror på omständigheter och det enskilda fallet. Vid själva utförandet är det viktigt att inte enbart skriva vad som faktiskt görs utan också hur situationen utvecklas för den enskilde (Socialstyrelsen 2006 s.161).

Socialstyrelsen kallar de arbetsbeskrivningar som finns inom utförarorganisationerna för genomförandeplaner. Dessa ska ge en beskrivning av hur insatsen praktiskt ska genomföras. Idag är det inte lagstadgat att använda sig av en genomförandeplan men socialstyrelsen anser att det bör användas för att få en tydlig struktur av arbetet och kunna ge en möjlighet att följa upp insatsen för att se om man når de mål man strävar efter. Finns det inte en genomförandeplan anser socialstyrelsen att det ska finnas någon annan plan eller vara uppenbart obehövligt.

En genomförandeplan bör enligt socialstyrelsen innehålla:

- Om det ingår fler delar i insatsen och i så fall vilka.
- Vilka mål som gäller för insatsen eller delar av den.
- När och hur insatsen eller delar av den ska genomföras.
- På vilket sätt den enskilde har utövat inflytande över planeringen.
- Vilka personer som har deltagit i planeringen.
- När planen har fastställts.
- När och hur planen ska följas upp

Detta punkter studerades under vår granskning av dokumentationsdelen.

3. Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att beskriva och analysera hur informationen förmedlas mellan de personer som är delaktiga i uppförandet av biståndsbeslut och genomförandeplaner inom boendestöd. Vi vill studera hur implementeringen av ett beslut kan se ut, vilka vägar informationen tar och hur mycket information varje insatt person får ta del av. Hur stort inflytande har brukaren på dokumentationens innehåll? Finns det hinder i informationsflödet och varför i sådana fall? För att konkretisera vårt syfte utgår vi från tre frågeställningar.

- Hur sker implementeringen av ett biståndsbeslut?
- Vilken hänsyn tas till brukaren vid upprättandet av dokumentationen?
- Hur ser dokumentationen ut och hur förhåller sig genomförandeplanen till biståndsbeslutet?

4. Metod

Vi har gjort en kvalitativ studie där två olika sorters material har studerats. Detta är gjort för att få en bredare bild av vad som faktiskt sker. Vår kvalitativa studie innehåller dokumentationen i fem stycken ärenden inom insatsen boendestöd och fyra halvstrukturerade intervjuer. Metoden är vald för att ge oss en fördjupad bild i hur biståndsbeslut och genomförandeplan ser ut i förhållande till varandra och vilka faktorer som bidrar till att det ser ut som det gör. På materialet har vi genomfört en textanalys för att få klarhet i hur det ser ut och varför det ser ut som det gör. Att alla har en förförståelse till dom texter som man läser och analyserar är något som Bergström & Boréus red. (2005) tar upp. Både att ta hänsyn till situationen och i vilken kontext dokumenten är skrivna i är något vi får ta hänsyn till. Dokumentationen är styrd av lagen och har vissa ramar att hålla sig inom. Detta innebär att vi som granskare av dokumentationen måste vara pålästa på lagar och riktlinjer som socialstyrelsen har.

För att få veta hur implementeringen av biståndsbeslut till genomförandeplan sker så har vi valt att intervjua fyra personer som kan ge oss information inom området, en biståndshandläggare, en enhetschef, en socialpedagog och en boendestödjare.

Alla fyra är intervjuade för att få veta deras roll i kedjan när dokumentationen och informationen i ett biståndsbeslut skall implementeras i boendestödet och biståndsbeslutet skall resultera i en genomförandeplan. Det är för att få fakta om informationsflödet och informanternas syn på implementeringen som är motiven till intervjuerna. Kvale & Brinkmann (2009) menar att kvalitativa intervjuer inte bara fokuserar på individens egna perspektiv och meningar utan kan även användas till att få fram faktisk information. Informanterna används för att få tillgång till information och lära sig om ett visst ämne (Taylor & Bogdan 1998). Det finns här en risk att informanterna inte ger oss en korrekt bild av det som vi studerar. Enligt Taylor & Bogdan (1998)

har människor en benägenhet att tillrättalägga sina handlingar och tona ner misslyckanden. Med tanke på det här finns det en risk att personalen är mer benägen att prata om det som är bra och fungerar till skillnad emot det som inte är bra eller det som inte kan tillgodose.

I intervjuerna har vi använt oss av en intervjuguide (se bilaga) och har valt en halvstrukturerad intervjuform. Kvale (1997) beskriver att den halvstrukturerade intervjun följer en rad teman och frågor men med möjlighet till att göra förändringar av frågornas form och ordning för att lättare kunna följa upp svaren man får från den intervjuade.

4.1. Urval

Till vår studie används två olika sorters empirimaterial. Ett empirimaterial bestående av beslut och genomförandeplaner och ett intervjumaterial som består av intervjuer med biståndshandläggare, enhetschef, socialpedagog och en boendestödare där alla arbetar inom organisationen boendestöd. För att studera dokumentationen begärdes fem stycken biståndsbeslut med tillhörande genomförandeplaner ut, och kriterierna var som följer:

- Psykiska funktionsnedsättningar
- Ålder 25-35 år
- Beviljats insats för mer än ett år sedan.
- Gärna utförliga beslut (på grund av att det är så få beslut) med flera insatser beviljade (inom boendestöd).

Motiven med dessa kriterier är att då boendestöd i huvudsak riktar sig till personer med psykiska funktionsnedsättningar (Socialstyrelsen 2010 "Det är mitt hem"), vill vi helst undersöka deras situation. Men tittar man på olika kommuners hemsidor kan man även utläsa att insatsen kan rikta sig till andra målgrupper.

Att åldern 25-35 år valdes beror på att det är en relativt ung målgrupp där insatsen kan vara avgörande för hur deras framtid utvecklas. Topor och Borg (2008) skriver att forskning idag visar på god återhämtning av personer som drabbats av psykiska problem beroende på vilken insats som ges och hur tidigt hjälpen ges. Självklart är insatsen viktig oavsett ålder, men ju äldre individen är desto större risk tror vi det är att de "felbehandlats" tidigare i livet, vilket i sin tur kan påverka arbetssättet gentemot personen från boendestödjarna. För att begränsa urvalet ytterligare användes inte helt nya ärenden, då genomförandeplaner kanske inte hunnits göras eller uppdateras tillräckligt för att ge oss information om dokumenteringen. Vi tror också att det kan generera mer i vårt arbete att få se om besluten reviderats i takt med att genomförandeplanen uppdateras. Eftersom det är ett begränsat antal biståndsbeslut och genomförandeplaner är det viktigt att det finns något material att

jobba med. Utifrån vår erfarenhet så kan biståndsbeslut variera i hur utförligt de skrivs beroende på om de bygger på gamla beslut eller beroende på vem som skrivit. Att det blev fem stycken biståndsbeslut och genomförandeplaner till antalet är taget i samråd med vår handledare och vår kontaktperson på kommunen då det anses rimligt och hanterbart för en C-uppsats. För att se hur implementeringen av ett biståndsbeslut sker intervjuades fyra stycken intressenter som vi fått kontakt med genom vår kontaktman på kommunen. En biståndshandläggare, en enhetschef, en socialpedagog och en boendestödjare och genom dem fått kunskap och en tillförlitlig bild av hur gångordningen av information är. Om detta material är representativt för implementering av beslut inom andra verksamheter kan diskuteras då studien är relativt liten, men det gav oss en bild av hur det kan se ut och faktiskt ser ut i denna kommun.

4.2. Informanter

Biståndshandläggaren

Biståndshandläggaren berättar i intervjun att de sammanlagt är fyra handläggare som arbetar mot enbart psykiatri. Deras plats i organisationen är på biståndsenheten, som ligger direkt under förvaltningschefen. Besluten som fattas sker utifrån socialtjänstlagen (SoL) och i denna kommun är boendestöd en SoL-insats. Biståndshandläggarnas huvudsakliga arbetsuppgift är att utreda ärenden för att sedan kunna fatta beslut om vilken insats som är lämplig och hur mycket tid som är rimligt. Biståndshandläggaren beskriver sig själv som ”spindeln i nätet” och det innebär att det är de som får all information från olika håll och det är även de som måste bestämma vad som är relevant information och inte.

Enhetschef

”Som enhetschef är man ju första linjens chef” säger hon vid intervjun och berättar att hon har ansvar över två socialpedagoger och boendestödjarna som är ca 50 stycken. Mellan henne och stadschefen, som är högst i hierarkin, har hon ytterligare två chefer.

Som enhetschef har hon mestadels hand om det administrativa och hon upplever att hon är mycket på möten runtomkring i organisationen.

Socialpedagog

Den faktiska planeringen av arbetet med brukaren sköts utav socialpedagogen. Hon ser sig själv som baspersonal fast som ett steg mellan enhetschef och habiliteringsassistenter.

Det är socialpedagogen som startar upp alla nya ärenden och även hennes ansvar att följa upp ärendena. Från början var tanken att pedagogen skulle ”finnas till hands” och ”att bolla idéer” till boendestödjarna då det är mycket ensamjobb. Men det har utvecklats så att pedagogerna även håller

i pedagogiska konferenser, fortbildning till viss del, och att vara en pedagogisk ledare gentemot boendestödjarna.

Boendestödjare

Boendestödjaren beskriver sig själv som sista ledet i personalkedjan, närmast brukaren.

Hennes arbetsuppgifter består i att ge ett individanpassat stöd mestadels utifrån socialtjänstlagen.

4.3. Analys metod

Bricolage är en metod där olika analysverktyg används samtidigt. Man plockar de delar som behövs för att skapa en mening i den data som analyseras (Kvale & Brinkmann 2009). Vi har analyserat dokumentationen och våra utskrifter från de intervjuer som har genomförts med olika analysmetoder för att få en djupare insikt i hur implementeringen av en insats sker i den organisation som granskats. Vidare har också dokumentationen (biståndsbeslut, arbetsplaner och genomförandeplaner) beskrivits och hur de förhåller sig till varandra.

Vedung (1998 s.93) ser implementeringsteori som ett analys och utvärderingsverktyg och beskriver åtta faktorer (Åttapunktsprogrammet) som kan ha inverka på hur väl implementering av beslut eller nya insatser lyckas i en organisation. Vi har fokuserat på fyra punkter som vi har med oss genom analysen av vår studie och vår koppling till tematiseringen av intervju svaren kommer efter varje punkt inom parentes:

- **Insatsfrågan:** Hur beskrivs den insats som utvärderas? (Detta kopplas till arbetsplanen i biståndsbeslutet och genomförandeplanen).
- **Förvaltningsfrågan:** Hur ser de administrativa processerna ut från insatsens formella antaganden fram till slutprestationerna? (Här kopplas frågan till Arenor för information, Förmedlad information, Skriftligt eller muntligt, Information från brukaren och Uppföljning).
- **Resultatfrågan:** Hur ser slutprestationer och utfall ut – inom och utanför målområdet? (Detta kopplas till Hänsyn till biståndsbeslut och Genomförandeplaner).
- **Effektfrågan:** Vilka faktorer – inklusive insatsen – förklarar resultaten? (Här sker kopplingen till Arbetsplan och Arenor för information).

Vedung (1998) säger, *”Frågorna, inte metoderna, ger identitet åt utvärdering.”*

Dessa frågor har vi använt oss av för att se hur implementeringen lyckats och vi kan från dessa punkter se vår studie som en utvärdering på hur implementering av beslut och kunskap går till i organisationen.

4.4. Tillvägagångssätt i analysen

Intervjumaterialet

Vi har gått igenom transkriberingarna var för sig och strukit under det som ansetts vara svar på de frågor som ställts. Detta har gjorts enskilt utan att under tiden diskutera vad som markerats i texten. Markeringarna är gjorda för att sortera bort allt som diskuterats runt omkring ämnet och frågan som var ställd. I det andra steget jämfördes vad som strukits under och vad som har tolkats till svar på frågorna. När våra markeringar jämfördes sågs det tidigt i processen att vi hade fastnat för samma saker vilket kan tas som ett tecken på god reliabilitet i detta moment och tolkningen av deras svar. Det tredje steget var att sammanfatta och komprimera svaren och få ut det som ansågs vara svaren på frågorna och därefter tematisera svaren för att koppla det till den teoriram som vi använder oss av. De teman som används har koppling till de fyra punkter som valts ut ur Vedungs (1998) åttapunktsprogram.

Dokument

Vår första idé var att se om det gick att jämföra beslut och genomförandeplaner för att se hur de förhöll sig till varandra. När vi tagit del av materialet var det svårt för oss att se vad för sorts material som givits oss. Biståndsbesluten var tydliga och lätta att ta del av men i genomförandeplanerna var det rubriker som inte stämde överens med innehållet i texten och innehållet varierade i både karaktär och mängd. Först vid intervjuerna stod det klart att det verkligen var genomförandeplaner vi fått och under intervjun berättade socialpedagogen att genomförandeplanen bestod av en mall med fasta rubriker och att de fick placera in texten där den ansågs passa bäst. Efter mycket övervägande valde vi att redovisa dokumentationen genom att exemplifiera valda delar av dokumenten för att ge en bild av hur det kan se ut, istället för att enbart jämföra dem mot varandra.

4.5. Etik

Vi har i vårt arbete valt att använda oss av två sätt att samla in data. Dels har vi genomfört intervjuer med yrkesverksamma samt genomfört en analys av den sociala dokumentationen som finns kring ärenden i boendestödet. Detta har gett upphov till att vi har två skilda metoder att diskutera etiska förhållningssätt kring. I arbetet med intervjuer har vi använt oss av Kvale & Brinkmanns (2009) etiska riktlinjer som de tar upp. Informerat samtycke bygger på att informanten har fått information om vad studiens syfte är och vilka risker och fördelar det kan innebära att medverka i studien. Informanterna har även upplysts om att medverkandet i studien är frivilligt och att det är möjligt att avsluta intervjun och samarbetet om de så vill (Kvale & Brinkmann 2009, s.87). Att skydda informanternas identitet och att hålla på konfidentialitet är nödvändig för att ingen skall kunna identifiera informanterna (Kvale & Brinkmann 2009). Våra informanter arbetar inom en

kommunal verksamhet och inom organisationen finns det personer som vet vilka informanterna är eller så kan de troligtvis identifiera personerna. Med tanke på detta har vi informerat informanterna om att arbetet är offentligt och kommer att publiceras och på detta sätt bli tillgängligt för alla att ta del av. Konsekvenserna som en studie kan föra med sig för enskilda individer och grupper av människor måste när det gäller fördelar och nackdelar beaktas och övervägas noga (Kvale & Brinkmann 2009, s. 89-90). Dokumentationen som vi har haft tillgång till så som beslut och genomförandeplaner har varit avidentifierade. Avidentifieringen har gjorts av den kommun som vi fått ut handlingarna ifrån och vi har inte tagit del av handlingarna i originalform. Materialet har behandlats så att i möjligaste mån ingen kan identifieras.

Vår roll som studenter och författare av uppsatsen när det gäller etik är hur vi gör och diskuterar de etiska beslut som skall tas. Detta är gjort med hjälp av litteratur på ämnet samt genom att vara lyhörda. Vi har även tagit hjälp av vår handledare och vår kontaktperson i den kommun som vi har undersökt.

4.6. Sekretess

I studien kommer vi i kontakt med flera områden där sekretess blir en aktuell fråga.

Först och främst blev vi hänvisade av vår kontaktperson i kommunen, till SoL 12kap 6§ *”Socialnämnden ska lämna ut personuppgifter till statliga myndigheter, när detta begärs för forskningsändamål och det kan ske utan risk för att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men.”*

Inom myndigheter råder offentlighetsprincipen, vilket innebär att verksamheten så långt som möjligt ska bedrivas i öppna former och det ska finnas möjlighet för media och allmänhet att ha insyn i vad som sker. Med detta är de flesta handlingar (dokument, bandinspelningar, videoupptagningar eller elektronisk upptagning) som är inkomna till myndigheten allmänna (Socialstyrelsen 2006). Inom socialtjänsten förekommer också uppgifter som berör många enskildas personliga förhållanden som kanske inte skulle vara bra för den enskilde om alla fick ta del av. För att hindra detta skyddas dessa uppgifter av regler inom Offentlighets och sekretesslagen (2009:40) som innebär att bara den enskilde och vissa myndigheter har rätt att ta del av uppgifterna.

För att få ut material i form av beslut till boendestöd och genomförandeplaner har vi skrivit på den undersökta kommunens blankett angående sekretess och tystnadsplikt.

Det innebär bland annat att vi inte får föra vidare någon information som kan vara till men för eller vara igenkännande för de som omtalas i dokumenten. Alla dokument vi tagit del av har varit avidentifierade av personal inom förvaltningen på kommunen. Avidentifieringen har bestått i att de har raderat namn, personnummer, adresser och telefonnummer till samtliga berörda brukare men inte till handläggaren och boendestödjare som nämns i materialet. Vi har i vår tur valt att inte ha med några namn i uppsatsen då det inte är av relevans för resultaten. Vårt material i form av

biståndsbeslut, social dokumentation och intervjuer kommer vi att förstöra då uppsatsen är färdig och godkänd.

4.7. Validitet och reliabilitet

För att uppnå en bra och hög validitet skall syftet och uppsatsens frågeställning besvaras. Enligt Kvale & Brinkmann (2009) är det en fråga om undersökningen verkligen undersöker det som den säger sig undersöka. För att svara på vår huvudfråga har vi använt oss av dokument och intervjuat de människor som är delaktiga i upprättandet av dokumenten. Genom att analysera den dokumentation som finns och få en muntlig information om hur implementeringen av informationen som ligger som underlag till dokumentationen går till, anser vi att vi får en bred bild och tillräcklig information för att svara på våra frågor. I de transkriberingar och analyser, av det insamlade materialet, har vi försökt att ha en så objektiv inställning som möjligt. Genom att förankra våra slutsatser och diskussioner i empirin och hålla oss till de data vi har så anser vi att vi uppnår den förankring i empirin som Langemar (2008) anser vara viktig för en god validitet. Tolka texter kan man göra med väldigt olika slutresultat. Beroende på vad personen som läser texten har för värderingar och även vad läsaren vill få ut av texten. Nu är vi två personer som skall granska samma dokumentation och kan på det sättet jämföra varandras tolkningar och utesluta väldigt skiljande tolkningar. Bergström & Boréus red. (2005) skriver om intersubjektivitet och att om flera personer kommer till samma slutsats är den god. Vi har använt oss av bricolage som analys vilket är en blandning av analysmetoder och där man tar tillvara på de kunskaper som man har sedan tidigare och för att få en god validitet och reliabilitet har vi noggrant argumenterat och motiverat vår lösning om hur vi har utfört analysen och kommit fram till resultatet. I all form av texttolkning gäller det att kunna motivera och argumentera för sin lösning enligt Bergström & Boréus red. (2005). Reliabiliteten syftar till att upprepa studien och få samma resultat (Taylor & Bogdan 1998). Vi har försökt vara tydliga och öppna med vårt tillvägagångssätt genom hela arbetet, så att den som vill ska kunna upprepa det vi har gjort. Samtidigt som vi har försökt vara öppna och tydliga så finns det stor risk att resultatet i en liknande studie kan skilja sig åt beroende på vilka personer som medverkar samt vilka förutsättningar som finns i kommunen till studien.

5. Tidigare forskning

Vardagsliv och boendestöd

Gunnel Andersson (2009) har gjort en studie som heter ”Vardagsliv och boendestöd”. I den beskriver Andersson hur det är att ha boendestöd och hur brukarna upplever sitt förhållande till boendestödjarna. Andersson beskriver den sociala kontakt som finns mellan brukare och boendestödjare och att den kan beskrivas som konkret- och abstrakt socialitet. Den abstrakta

socialiteten kännetecknas av anonymisering, att vi betraktar varandra som samhällsvarelser (roller) medan det är i ”den konkreta socialiteten som individens individualitet och subjektivitet kommer till uttryck.” (Andersson 2009 s.242). Dessa båda socialiteter samverkar i en relation mellan brukare och boendestödjare och pendlar hela tiden mellan en högre eller lägre ”grad” av konkret respektive abstrakt socialitet.

I studien framgår det att många brukare använder boendestödet som den enda vardagskontakten då de mår psykiskt sämre än de normalt gör. Detta innebär att det finns ett ständigt informationsutbyte mellan boendestödjare och brukare, och att boendestödjaren både får information och tar del av brukarens vardag. Detta är en kunskap som ibland ska förmedlas vidare i organisationen, och vi kan se en anknytning till vårt arbete där vi tar upp hur kunskapen om brukaren och förmedlandet av kunskapen från boendestödjaren till socialpedagogen och därefter till biståndshandläggaren går. Ser man detta ur ett bottom-up perspektiv så handlar det om hur personalen väljer att hantera informationen och vilket handlingsutrymme personalen och organisationen tar i förhållande till rådande riktlinjer och förordningar. Hur kan de styra över insatsen då de sitter på förstahandsinformationen om brukaren i förhållande till beslutet som måste ta hänsyn till lagar och direktiv från kommunpolitiker?

Anderssons studie är även intressant för oss för att få ett brukarperspektiv då hon visar på vilken sorts relation som kan finnas mellan boendestödjare och brukare och hur dom uppfattar insatsen. Vi har mer valt att fokusera på vad som händer med informationen runt brukaren, och inte direkt med brukaren och anser att denna studie kan ge oss en inblick i hur den faktiska insatsen upplevs.

Vilja Kunna Förstå

Karin Alexanderson (2006) har i sin doktorsavhandling studerat implementeringen av systematisk dokumentation. I projektet (FIL) som studerades användes två dokumentationsmetoder ASI och IUS. ASI och IUS är system som skall kontrollera och kartlägga brukarens behov innan och efter brukaren har mottaget insatsen som är beviljad. En intervju görs innan insatsen är påbörjad och när insatsen är avslutad sker nästa intervju som sedan kan jämföras med den tidigare. Intervjuerna utförs av socialsekreteraren som handlägger fallet. I vårt arbete vet vi inte om dom berörda använder ett sådant här system men vi känner ändå att det går att applicera på vårt arbete genom att vi har följt den kartläggning som biståndshandläggaren har gjort och sedan hur den informationen har gått ut till verkställarna och sedan kommit tillbaka till biståndshandläggaren. I vår studie har vi inte tittat på avslutade fall men det sker i vissa fall en uppföljning av beslutet på antingen rutinmässig grund eller på initiativ av boendestödet. Det har även framkommit att beslut inte följs upp av olika anledningar som vi går in på senare. Alexanderson (2006) har använt sig av implementerings teori för att undersöka sin frågeställning, en teori som även vi använder oss av så vi kan se likheter som vi kan föra ner på vårt arbete även om vi har tittat på implementering i en

mindre skala än Alexanderson (2006) har gjort. Alexanderson (2006) kom dels fram till att den handlingsfrihet som handläggarna har kan vara ett problem för implementeringen av dom olika dokumentationsmetoderna som hon studerade. Handlingsfriheten som boendestödjarna och socialpedagogerna i vår studie kan likväl vara ett problem eller en förutsättning för införandet av biståndsbeslutet.

Alexanderson (2006) har kommit fram till att faktorer som har varit hämmande är att personalen haft en hög arbetsbelastning i sitt övriga arbete och att införandet av ett moment till ökade arbetsbördan. Det stora handlingsutrymmet som socialsekreterarna har skapade problem och det var oklart hur arbetsledningen kunde påverka och få insyn i socialsekreterardomänen. En annan faktor var delaktighet där vissa kände att dom inte fick vara med och ta beslutet om medverkan i projektet, några tilläts även att stå utanför för de hade lite kontakt med systemet. Det fanns heller inget intresse från Länsstyrelsen (tillsynsmyndighet) sida för om socialtjänsten som organisation använde metoder för systematisk dokumentation, uppföljning och utvärdering.

En bra utbildning i dokumentations metoden har varit främjande för implementeringsresultatet. Lokalt utformade mallar som passat in i organisationen bättre än de standard mallar som finns har varit bidragande till ett bra resultat och att metodernas struktur upplevdes som ett stöd i insamlingen av underlag till beslutet. Hur klienterna ställde sig till sin medverkan, att klienterna var positiva och visade förståelse till att socialtjänsten vill följa upp sina klienter var ett främjande förhållande. Att få med sig klienten underlättar och möjliggör slutförandet av dokumentationen.

6. Teoretisk ram

Perspektiv

När implementering skall studeras finns det två olika perspektiv att använda, top-down och bottom-up. Top-down perspektivet handlar om hur ett beslut införs och förmedlas från toppen av en organisation till dom parter som skall utföra beslutet eller handlingen. I top-down perspektivet följer man implementeringsobjektet från toppen, beslutsfattarna och de som tillhör ledningen av en organisation ner till tillämparna. I vår studie studeras det som sker genom biståndsbesluten, riktlinjer från socialstyrelsen och policy beslut som tas genom politiska beslut och från olika lednings grupper eller personer i ledande ställning inom organisationen. Biståndsbesluten har även lagen (SoL) som ett styrmedel. Bottom-up perspektivet är motsatsen till top-down, istället för att titta på beslutet från beslutsfattaren så utgår bottom-up från personerna som skall verkställa beslutet och hur de använder beslutet i sitt arbete (Premfors 1989).

I vår studie är implementeringsobjektet det biståndsbeslut som innehåller vilket stöd som brukaren behöver och den kunskap och information som finns om brukaren. Vi har använt bottom-up perspektivet för att se hur verkställarna använder sig av biståndsbeslutet. Vilken hänsyn tas till

biståndsbesluten när genomförandeplanerna upprättas? Verkställarnas arbete har sin utgångspunkt i de genomförandeplaner som vi har gått igenom och det informationsutbyte som sker mellan de professionella och brukarna inom boendestödet.

Implementerings teori

När fattade beslut skall omvandlas till praktiska handlingar behöver man implementera (införa och tillämpa) de ändringar eller nya idéerna i den berörda organisationen. Idéer och planer skall omvandlas till konkreta handlingar (Nilsen & Roback 2010). Implementeringsteori kan beskrivas som läran om hur kunskap förmedlas inom en organisation. Enligt Nilsen & Roback (2010, s.51) är det som implementeras alltså implementeringsobjektet någon form av kunskap. Nilsen & Roback (2010) tar upp hur implementering kan betraktas som en spridning av kunskap och hur kunskapen tas tillvara och nyttiggörandet av kunskapen som förmedlas.

Vi har studerat den sociala dokumentationen som sker kring brukare som har en insats från boendestödet. Här sker en implementering av information om en brukare som biståndshandläggaren har gjort en utredning om, och sedan har förmedlat informationen till de parter som utför insatsen som beslutet innefattar. Denna informationsförmedling tittar vi på ur ett top-down perspektiv där ett beslut kommer från en beställare (biståndshandläggaren) och skall omvandlas till en konkret handling. Bottom-up perspektivet kommer i ett senare skede där boendestödare och socialpedagoger använder sig av biståndsbeslutet för att genomföra stödinsatsen. Kunskapen och utbytet mellan personalen och brukaren leder till nya kunskaper om det enskilda fallet som i ett senare skede kan leda till att biståndshandläggaren (beställaren) får göra ändringar i sitt beslut. Det sker ett ständigt lärande och utbyte av kunskap mellan de olika delarna i organisationen som har tagit del av det implementerade beslutet.

Gräsrotsbyråkrater

I Lipskys (2010) teori om street-level bureaucracy (gräsrotsbyråkrati) beskriver Lipsky hur gräsrotsbyråkrater agerar och utför de beslut som de är ålagda att utföra. Gräsrotsbyråkrater är enligt Lipsky offentliganställda som arbetar i direkt kontakt med samhällsmedborgare genom sitt arbete eller myndighetsutövande. Exempel på gräsrotsbyråkrater är poliser, lärare, åklagare och socialarbetare. Det som kännetecknar gräsrotsbyråkrater är att de har en viss handlingsfrihet i sitt arbete och att deras klienter eller brukare är i en beroendeställning till dem. Uppgifterna eller arbetet som gräsrotsbyråkrater utför har en stor inverkan på människors liv. Gräsrotsbyråkraterna har en stor rörelsefrihet och är viktiga för hur beslutet genomförs. Gräsrotsbyråkraterna har makten att både hjälpa och stjälpa de beslut som är fattade (Premfors 1989). Enligt Premfors (1989) utgör de både ett problem samtidigt som en avgörande förutsättning i förverkligandet av intentionerna hos politiker och centralt placerade byråkrater.

Meeuwisse & Swärd (2006) anser att socialarbetare har ganska stora möjligheter till påverkan i enskilda ärenden även om socialarbetaren ofta har en underordnad ställning i organisationen. I de organisationerna där gräsrotsbyråkraterna verkar har de både organisationens regler, rutiner och mål att anpassa sig till samtidigt som de skall anpassa sig till klientens (brukaren) vilja och inflytande på insatsen (Lindqvist & Nygren 2006).

Vi är intresserade av det handlingsutrymme som gräsrotsbyråkraten har gentemot de beslut som skall verkställas. Detta handlingsutrymme är grunden i den analys vi gjort utifrån bottom-up perspektivet.

7. Resultatavsnitt

I resultatavsnittet ges exempel på hur dokumentationen kan se ut samt redovisas de svaren som framkom i våra intervjuer. Intervjusvaren är uppdelade i teman som är tagna ur den analys som är genomförd på det insamlade materialet och bygger på det som är svaren på våra intervjufrågor.

7.1. Exempel på dokumentation

För att få en inblick i hur dokumentationen kan se ut har vi valt att exemplifiera både arbetsplanen som finns i biståndsbeslutet och genomförandeplanen som upprättas av socialpedagogen.

Arbetsplan

Alla arbetsplaner som funnits med i biståndsbesluten har varit i punktform och innehållit en kortfattad beskrivning av insatsen, till exempel så här:

- Stöttning vid frukost
- Social kontakt
- Matlagning
- Göra inköpslista

Väldigt korta beskrivningar med utrymme att utforma insatsen utifrån brukarens faktiska behov och boendestödjarens förutsättningar.

De målformuleringar som beskrivits står i själva beslutet och är väldigt övergripande. Det kan vara att bli så självständig som möjligt eller att bibehålla och förbättra de förmågor brukaren idag besitter.

Genomförandeplan

Rubrikerna i genomförandeplanerna saknar för oss ibland en logik. De flesta huvudrubriker heter ”*övrig verksamhet*” och därunder står det i flesta fall ”*sammanfattning*” men det kan även stå ”*arbetsplan*”, ”*individuell målplanering*”. Efter det kommer en tredje rubrik som t.ex. kan vara:

”Problembeskrivning” eller ”Delaktighet”. Rubrikerna motsvarar i de flesta fall innehållet i texten som följer under rubrikerna.

Här är ett exempel i genomförandeplanen som utgår ifrån arbetsplanen.

- Matlagning (punkt i arbetsplan)

Beskrivning av hur utförandet skall gå till i genomförandeplanen

- VAD: bli mer självständig med min matsedel.
- HUR: Har själv planerat 3 maträtter på veckomatsedeln, detta vill jag ska vara klart när boendestöd kommer på onsdagar och ger mej stöd med att planera veckomatsedel.
- NÄR: Utvärdering i maj.
- MÅL: Bli mer självständig med mina vardagliga sysslor.”

Genomförandeplanerna vi tagit del av skiljer sig åt beroende på hur omfattande insats brukaren har behov av. I vissa fall är det väldigt detaljerat hur personal ska agera när de kommer in i lägenheten, vilken stol de ska sitta på, hur de ska planera veckan tillsammans med brukaren, att de inte ska glömma att fråga hur brukaren vill ha det. Medan i andra fall står det bara att ”i samråd med ... åter vi vid varje besök.” De målformuleringar som beskrivs är ganska konkreta och kan vara t.ex. att klara av att laga olika maträtter för att på sikt bli mer självständig, eller att trappa ner på medicinen för att inte vara lika trött längre och på så vis klara vardagen bättre. Genom att följa dokumentationen bakåt i tiden med äldre genomförandeplaner kan man se hur väl målen uppfylls. För vissa brukare håller boendestödet på att avvecklas på grund av att brukaren har blivit mer självständig medan boendestödet utökas för andra brukare.

Ett exempel som inte finns med i arbetsplanen men som finns i genomförandeplanen följer efter rubriken ”Delaktighet” och är en beskrivning av en brukare som fått klagomål från hyresvärlden på grund av ”störande ljud” från lägenheten. Där beskrivs hur brukaren mår och att han erbjudits en annan lägenhet och hur brukaren tillsammans med boendestödet vägt för och nackdelar och bestämt sig för den nya lägenheten.

7.2. Intervjuerna

Arbetsplan

I beslutet skriver biståndshandläggaren ner en arbetsplan, en punktlista på vad personen som har fått insatsen anser sig behöva hjälp med och det som insatsen och stödet har som syfte att hjälpa till med. Enligt biståndshandläggaren är arbetsplanen lite mer diffus när det gäller boendestöd än t.ex. en handlingsplan i ett hemtjänstbeslut. Arbetsplanen som finns med i beslutet anser biståndshandläggaren är den information som borde ligga som grund för genomförandeplanen ”Så

att dom bryter ju ner min arbetsplan så den blir väldigt konkret. Och det är liksom genomförandeplanen”.

Enhetschefen förklarar att den arbetsplan som ingår i beslutet har brukaren pratat med biståndshandläggaren om och gjort upp vad insatsen ska innehålla för stöd. Enligt enhetschefen är det inte ovanligt att efter man lärt känna brukaren och byggt upp en kontakt att behoven är andra än de som står i arbetsplanen. *”Så oftast tycker brukaren någonting annat när man lärt känna personen och då brukar vi göra genomförandeplan B.”*

Varken socialpedagogen eller boendestödjaren pratar om arbetsplanen, men de diskuterar biståndsbeslutet som en helhet. Socialpedagogen beskriver informationen som de jobbar efter *”Den information vi får, vi jobbar ju utifrån beslut som redan är tagna när vi får dom och så ska vi verkställa.”* Boendestödjaren har en liknande beskrivning som socialpedagogen och ser biståndsbeslutet som en sammanställning av den information och kunskap om brukaren som finns *”det som man får från via biståndsbeslutet den informationen man har där, den samlade kunskapen”.*

Arenor för utbyte av information

Det finns en skillnad i vad de olika informanterna anser om arenor för informations utbyte. Boendestödjaren anser att det inom den egna organisationen är för lite informations möjligheter, det finns inte något naturligt forum för information mellan kollegor. *”Ja där skulle jag ju egentligen vilja ha mer träffar med mina kolleger.”* *”Det är sällan man sitter ner i en samlad grupp här, så där förlorar man lite information”* Att detta inte sker anser hon beror på ekonomiska faktorer och hur boendestödet är organiserat. Medan socialpedagogen anser att de har bra *”arenor”* för att föra vidare och utbyta information som att de t.ex. har konferenser varje vecka. Biståndshandläggaren beskriver att det finns bra forum när insatsen väl satt igång för utbyte av information. Biståndshandläggarens åsikt är att inom den egna organisationen och då speciellt ifrån boendestödet (det vi frågar om) är informationen bra och dom har regelbundna möten, var sjätte vecka, med samordnaren för insatserna (enhetschef och pedagoger) och ofta telefonkontakt. Genom dessa kanaler får biståndshandläggaren information om hur insatsen går. Hon beskriver det som att biståndshandläggarna och utförarna har en *”väldigt nära kontakt”* vilket hon anser är positivt *”Det funkar jättebra, det är en öppen dialog”.*

Socialpedagogen och enhetschefen säger att information förmedling sker även via dator, telefon och att det är ett ständigt flöde av information mellan boendestödjaren och pedagoger.

Förmedlad Information

Som biståndshandläggare får man ta del av information från många olika håll. Hon påpekar att hon inte bara får information utan att det också måste begäras information, och den kan komma från

kontakt med läkare, personal i boendestöd eller särskilda boenden, enhetschefer, psykiatrisjuksköterska, med flera. All denna information ska sen ligga till underlag för utredningen. När utredningen är färdig skickas den hem till vederbörande för att han eller hon ska kunna gå igenom den för att göra ändringar, och därefter vidareänder hon beslutet och utredningen till utföraren, i detta fall till boendestödet.

Enhetschefen beskriver att när hon får ett nytt ärende så kommer det ”i ett program” (och tittar på datorn). Hon berättar att det alltid är både hon och pedagogerna som får ärendena (i form av beslut och utredning) direkt. Här berättar enhetschefen vidare att det alltid är någon av socialpedagogerna som tar tag i verkställandet medan hon får ta del av ett genomförandepapper av socialpedagogerna när insatsen påbörjats.

”Den information vi får, vi jobbar ju utifrån beslut som redan är tagna när vi får dom och så ska vi verkställa, och i det beslutet finns det ju en väldigt massa uppgifter inhämtade om personen” säger pedagogen. Socialpedagogen berättar vidare att ibland så kan beslutet behöva omprövas på grund av att förutsättningar och människor ändras, och att det då är deras ansvar att kontakta biståndsenheten.

Boendestödjaren är den enda som inte pratar om beslutet, utan hon menar att all information uppifrån filtreras genom enhetschef och socialpedagogerna, om de inte själva är med på t.ex. en vårdplanering inför en insats.

Biståndshandläggaren menar att det inte är självklart att all information ingår i det skrivna beslutet, information som kan vara användbar för boendestödet kan även vara muntlig. Det kan handla om känslig information som inte påverkar beslutet, men är av värde för dom som skall genomföra insatsen som tex om brukaren har en dom på sig. ”Oftast ger vi ju ut den informationen till enhetschefen.” Informationen får sedan enhetschefen värdera och ta ett beslut på om den har något värde för personalen. Anledningen till att viss information utelämnas är för att det ibland är många som tittar i beslutet. Enhetschefen beskriver att informationen som hon får ifrån biståndshandläggarna är bra och de har ett nära samarbete ”Alltså jag tycker faktiskt det är bra”. Information går fram och tillbaka på ett bra sätt utan fördröjning.

Socialpedagogen anser att den information som hon får är bra med tanke på vad som den bygger på. ”Den informationen som jag får, den är säkert bra utifrån det som den är gjord på så att säga.” Hon förklarar hur informationen blir till och att biståndshandläggaren har begränsad tid med brukaren och att det ibland är en annan aktör som vill att en brukare skall ha boendestöd, som t.ex. vid en vårdplanering. Socialpedagogen träffar alltid brukaren först när ett boendebeslut är beviljat och i det mötet kan hon få utökad information om det finns från brukaren. ”Men man får alltid lite mer detaljer, och det är ju jätteviktigt att jag ger det vidare.”

I frågan om information som handläggaren får eller begär in kan det ibland vara bristfälligt anser hon. *”Det är inte alltid jag får in det jag egentligen begär”* Detta gäller information ifrån andra myndigheter och inte från den egna. Socialpedagogen tycker liksom biståndshandläggaren att mellan olika aktörer kan det ibland bli glapp i informationen. Men den informationen är det inte säkert att de har nytta av ändå p.g.a. att de ger andra insatser som vård eller stöd, anser socialpedagogen.

Boendestödjaren pratar liksom de andra informanterna om att informationen från andra myndigheter kan vara bristfällig, men även information från andra avdelningar. *”Eller att man inte får den informationen som dom kanske sitter med som är jätteviktig”*. Hon tycker att det är ett hinder i arbetet att olika organisationer håller inne på information *”i arbetet med brukaren så hade det varit till gagn med mer information”*.

Skriftligt eller muntligt

Beslutet och utredningen är alltid skriftlig, berättar handläggaren, men en del information som är av känslig karaktär och inte egentligen behöver vara gynnande för utförandet av insatsen kan hon förmedla muntligt till enhetschef och pedagogerna. Detta för att de sedan ska få avgöra om informationen är relevant för genomförandet av insatsen. Det kan vara information som handlar om att någon är dömd för ett brott eller liknande.

Pedagogen berättar att de får ta del av beslutet och att det är den informationen de har innan de träffar personen i fråga. Väl vid första mötet med brukaren tillkommer eller ändras alltid information som pedagogen får muntligt i direktkontakt med brukaren. Detta är information som pedagogen i sin tur för vidare till personalgruppen eller till dem som ska genomföra insatsen.

Boendestödjaren säger att:

”men om det är någonting som händer utöver genomförandeplanen, något avvikande då är det viktigt att dels dokumentera det skriftligt och sen föra det vidare, om det är något som avviker, både till kollegorna och kanske till socialpedagogerna som sitter då med den samlade kunskapen och jobbar vidare utåt sen till andra.”

Information från brukaren

Skrivandet eller uppförandet av en genomförandeplan sker i samtal med brukaren utifrån arbetsplanen. Enligt enhetschefen så arbetar de socialpedagogiskt och det innebär att de ska jobba med relationen. Det kan ta lång tid innan man riktigt lärt känna brukaren, upp till en månad. (Enligt socialpedagogen kan det ta upp till tre månader innan genomförandeplanen skrivs.) Enhetschefen säger att det behövs tid för en del personer att våga släppa på sitt försvar och öppna upp sig och *”verkligen tala om vad han eller hon verkligen behöver hjälp med”*. Det kan vara känsligt att prata

med andra om sina behov och problem och det behövs att man skapar en relation innan man kan prata om det.

Socialpedagogen menar att utgångspunkten är beslutet men informationen som brukaren ger är en viktig del. Saker som står i beslutet kan vara missförstånd eller att det tillkommer mer information.

Socialpedagogen trycker också på att det är viktigt att man lär känna brukaren innan en genomförandeplan skrivs. Genomförandeplanen skrivs tillsammans med brukaren och socialpedagogen uttrycker det *”Och då gör man alltid det i dialog, alltid i dialog med.”*.

Boendestödjaren säger att *”vi arbetar ju utifrån brukarens vilja”*. Det är en kombination av information både från handläggaren, och den information som brukaren ger. Boendestödjaren talar även om att det ibland kan vara svårt att få information från brukaren p.g.a. olika intellektuella eller psykiska funktionshinder. Alla brukare har inte insikten i vilka problem de har eller vad de behöver hjälp med. Och där är det viktigt med ett samspel och att man jobbar nära brukaren. *”Alltid brukarens inflytande som styr”*.

Hänsyn till beslut

Handläggaren beskriver att om det blir stora förändringar som påverkar tiden i beslutet, så hör boendestödjarna av sig till handläggaren så att hon får möjlighet att ompröva beslutet.

Enhetschefen säger att beslutet alltid finns med, men att genomförandeplanen uppdateras regelbundet, flera gånger under ett år.

Likaså anser boendestödjaren att arbetsplanen, som finns med i beslutet, ligger till grund för hela deras uppdrag.

Pedagogens syn på genomförandeplanen är däremot att den inte alls behöver ta hänsyn till beslutet. Hon säger att genomförandeplanen är något personligt och att den kan utformas på sätt som inte alls har anknytning till beslutet. Hon ger ett exempel på en brukare som ville ha hjälp med att sluta röka inomhus, och hur brukaren får hjälp av boendestödet att utforma andra möjligheter till att röka utomhus istället.

Hon tillägger att det är bra om beslut och genomförandeplan stämmer överens *”men det är inte så att man har det som sitt styrdokument när man gör en genomförandeplan.”*

Hon beskriver att beslutet syftar till att utveckla självständighet och att boendestöd står för något väldigt övergripande. *”Under det paraplyet kan man ju få in ganska mycket.”*

Genomförandeplaner

I intervjuerna framkommer det att det finns två genomförandeplaner (enligt enhetschefen och socialpedagogen). Socialpedagogen beskriver dem som att den första innehåller mer person och kontaktuppgifter medan den andra är mer en pedagogisk genomförandeplan som ligger till grund för arbetet och den som boendestödjaren använder i vardagsarbetet.

Uppföljning

Vi undrar hur ofta handläggaren har uppföljning på ärendena och hon berättar att de brukar sätta besluten på ett år. Får hon inte höra något från boendestödet eller brukaren så tar hon för givet att behovet inte förändrats utan att det ”rullar på”. Får hon däremot en indikation på att något behöver förändras så omprövas ärendet. Vidare säger hon att om hon aktivt skulle följa upp alla ärenden så skulle hon få jobba dag och natt.

Enhetschefen berättar att:

”beslutet syftar till att personen ska bli så självständig som möjligt, och tittar man då under ett år så vore det märkligt om det inte hänt något. Så att egentligen är det bra när beslutet inte alls ser ut som det gör i början. Då har vi gjort något bra.”

Men skiljer det sig för mycket så får det omprövas och bli ett nytt beslut, tillägger hon. Vidare säger hon att i besluten står det ofta att det ska omprövas efter ett år, men att det ibland kan gå ändå vidare.

Boendestödjaren anser även hon att biståndet inte omprövas ifall inte boendestödet ger indikationer på att det behövs.

7.3. Summering

Här följer en sammanställning av dokumentationen och våra intervjuemans ställda mot Vedungs punkter som vi har redovisat.

Insats

Biståndsbeslutet är en sammanställning av den kunskap som finns om brukaren. Biståndsbeslutet innehåller en arbetsplan i form av en punktlista. Arbetsplanen beskriver de behov som brukaren behöver stöd med. Det är arbetsplanen som ligger till grund för uppförandet av genomförandeplanen.

Administrativa processerna

Den administrativa processen börjar med insamlandet av information om brukaren från individen själv och från andra myndigheter och organisationer. Informationen som samlas in ligger till grund för biståndsbeslutet som förmedlas till enhetschefen och socialpedagogen. Informationen förmedlas genom det biståndsbeslut som är taget men i vissa fall kan det förekomma muntlig information som inte har någon påverkan på beslutet. Den muntliga informationen går till enhetschefen och socialpedagogen som får ta ställning till om informationen behövs för utförandet. För det praktiska verkställandet ansvarar socialpedagogen som med utgångspunkt i arbetsplanen uppför genomförandeplanen tillsammans med brukaren. Informations förmedlingen sker genom konferenser där enhetschef, socialpedagog och boendestödjare träffas. Var sjätte vecka har

biståndshandläggaren, enhetschefen och socialpedagogen träffar där ärenden diskuteras. När det gäller tillfällena för informations utbyte är det bra mellan biståndshandläggaren, enhetschefen och socialpedagogen men för boendestödjaren är tillfällena färre. Informationen går även genom enhetschefen och socialpedagogen för att förmedlas till boendestödjaren. Andra kanaler som används är dator och telefon. Ändringar av beslut sker vid indikation på att stödbehovet har ändrats. Regelbundna uppföljningar skall ske med 1 års intervall men det är inte alltid detta sker.

Slutprestation

Resultatet är två genomförandeplaner. Genomförandeplan 1 innehåller personuppgifter och genomförandeplan 2 innehåll består av arbetsbeskrivningar och pedagogiskt upplägg. Genomförandeplan 2 skiftar i tydlighet. Dem olika insatser som finns beskrivna varierar i omfattning och det är svårt att få en bra bild om hur stödet skall utföras. Det förekommer en punkt (socialkontakt) som inte finns beskriven i någon genomförandeplan vi har tagit del av.

Förklarande faktorer för resultat

- Arbetsplan diffus
- Behoven andra än dom i arbetsplanen
- Bra arenor – möten, dator, telefonkontakt
- Nära kontakt och öppen dialog
- Regelbunden uppdatering av genomförandeplan
- Ingen hänsyn till biståndsbeslut i uppförandet av genomförandeplanen
- Genomförandeplanen personlig
- Brukarens inflytande

8. Anknytning till teoriram och tidigare forskning

I detta avsnitt knyter vi an teori och forskning till två av våra frågeställningar. Frågan om utformningen av dokumentationen har vi exemplifierat i resultatdelen och tas upp i diskussionsavsnittet.

8.1. Implementering av ett biståndsbeslut

Det går att se ett boendestödsbeslut som ett objekt som skall implementeras i boendestödets organisation. Innehållet i biståndsbeslutet är information om brukaren som socialpedagogen och boendestödjaren behöver för att utföra den insats som är beviljad av biståndshandläggaren. Vi har här utgått från att implementering är en form av kunskapsspridning. Enligt Nilsen & Roback (2010) så kan implementerings objektet ses som en spridning av kunskap och hur den kunskapen tas tillvara.

När biståndshandläggaren är klar med sin inhämtning av information om brukaren och har beviljat en insats så förmedlar biståndshandläggaren beslutet vidare i organisationen. I det här inledande steget är det den kunskap och information som finns om brukaren, om det är ett nytt fall och inte en ändring av ett beslut. Informationen som finns om brukaren i form av det biståndsbeslut som förmedlas till boendestödet innehåller en arbetsplan. Tanken med arbetsplanen som inte är så detaljerad i ett boendestödsbeslut som den kan vara i andra biståndsbeslut är att den skall fungera som en utgångspunkt i uppförandet av den genomförandeplan som skall beskriva hur insatsen skall utföras i det praktiska arbetet. Punkterna som kan bestå av t.ex städ, handling och socialkontakt är det som biståndshandläggaren har diskuterat med brukaren om och skall vara det som brukaren behöver hjälp med. Enligt Vedung (1998) kan en oklar insats främja kreativiteten och öka samverkan hos de grupper som är viktiga för implementeringen men kan samtidigt verka för att genomförarna har svårt att få en skarp bild av vad resultatet skall bli.

Biståndsbeslut eller den nedskrivna kunskapen om brukaren skickas sedan till enhetschefen och socialpedagogen. Efter att socialpedagogen har fått informationen och tagit del av den kunskap som finns sker sedan ett nytt möte med brukaren där mer kunskap om brukaren inhämtas samt att en kontakt skapande process inleds. Att skapa en bra kontakt och få ett förtroende hos brukaren för att få dennes medverkan är viktig för uppförandet av genomförandeplanen. Alexanderson (2006) tar upp klienternas förståelse och välvilja till medverkande som en främjande orsak till lyckad implementering i sin studie, att klienten såg nyttan med att medverka underlättar även arbetet med uppförandet av dokumentationen. Enligt socialpedagogen får dem alltid lite mer eller att informationen ändras lite, detta kan ses som att brukaren är positiv till sin medverkan och har sett nyttan med genomförandeplanen.

Kunskapen och informationen om brukaren har nu tagit två steg, först till biståndshandläggaren och sedan vidare till socialpedagogen. I det tredje steget förmedlar socialpedagogen informationen vidare till boendestödjarna som är dem som skall utföra det praktiska arbetet och är dem som har brukarkontakten när väl insatsen är igångsatt. Det är inte många steg som informationen tar men det är tre steg där informationen och kunskapen skall tolkas och ställas mot den kontakten som dem tre olika yrkesutövarna har med brukaren. Gången som implementeringsobjektet har är kort och innefattar inte många personer men det är information och kunskap som är öppen för tolkning på flera ställen vilket gör att när insatsen når sitt slutmål kan den se annorlunda ut eller åtminstone vara bitvis utvecklad eller ändrad. Ett lärande har här skett i organisationen om implementeringsobjektet och en spridning av kunskap från de inblandade parterna likt den kunskapsspridning som Nilsen & Roback (2010) skriver om.

Socialpedagogen och boendestödjaren har som gräsrotsbyråkrater en handlingsfrihet i sitt arbete och gentemot biståndsbeslutet i uppförandet av genomförandeplanen. Enligt Lindqvist & Nygren (2006) har gräsrotsbyråkraterna både organisationen och brukaren att ta hänsyn till.

Socialpedagogen och boendestödjaren har i vår studie både biståndsbeslutet och brukarens inflytande att ta hänsyn till men det förefaller sig att vara brukarinflytandet som det läggs störst vikt vid. Biståndsbeslutet är biståndshandläggarens domän och genomförandeplanen är socialpedagogen och boendestödjarens domän. Tidsbrist och få möjligheter för biståndshandläggaren att träffa brukaren ser socialpedagogen och enhetschefen som en anledning till att informationen som skall vara grunden till genomförandeplanen ofta är annorlunda efter att kännedomen om brukaren har ökat. Biståndshandläggaren skall föra in (implementera) ett beslut i den utförande organisationen där personalen vet att informationen är inhämtad och dokumenterad under en begränsad tid där en närmare relation är svår att skapa.

8.2. Hänsynstagande till brukaren

Både i den sociala dokumentationen och i intervjuerna finner vi ett tydligt fokus på att det är brukarens åsikter som anses ska ligga till grund för uppdraget. Boendestödjaren säger exempelvis att *"vi arbetar ju utifrån brukarens vilja"* och socialpedagogen uttrycker det *"Och då gör man alltid det i dialog, alltid i dialog med"* när hon pratar om skapandet av genomförandeplanen.

Topor och Borg (2008) beskriver att det kan vara avgörande för återhämtningen efter en psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning, vilka relationer man har i sin omgivning och i vilken mån man har möjlighet att påverka insatserna som erbjuds dig. Ofta sitter brukaren på mycket information om vad som fungerar för att just han eller hon ska känna sig trygg och för att få en så bra återhämtning som möjligt (ibid).

För att få ett bra brukarinflytande är det viktigt att relationen måste vara så pass god att brukaren vågar vara ärlig med sina behov. Om detta skriver Gunnel Andersson (2009) och hennes studie påvisar att relationen mellan boendestödjare och brukare är av en annan karaktär än vad relationer som brukare har haft på behandlingshem eller sjukhus:

"Nej det här är en annan relation. Det här är mer på samma plan. Det går inte att jämföra med en vårdare på ett sjukhus eller behandlingshem ... det går inte att jämföra. Det är något helt annat. Här gör man saker tillsammans, man pratar..." (Andersson 2009 s.241)

Detta visar också vår studie på, när det framkommer i intervjuerna att genomförandeplan två inte påbörjas förrän det gått en till tre månader, och boendestödjarna och brukaren har hunnit bygga upp en bra relation. Enhetschefen säger att det behövs tid för en del personer att våga släppa på sitt försvar och öppna upp sig och *"verkligen tala om vad han eller hon verkligen behöver hjälp med"*.

För att knyta an till socialtjänstlagen, som vi hänvisat till tidigare i uppsatsen, så stämmer detta väl överens med att en insats enligt SoL ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde (3kap. 5§ SoL).

I biståndsbeslutens handlingsplan finns punkten socialkontakt med i fyra av dom fem biståndsbesluten som vi har granskat. Hur denna insats skall gå till finns inte beskriven i genomförandeplanerna. Vad som menas med socialkontakt framgår inte.

Andersson (2009) delar upp socialkontakt i två delar som skiljer sig men ändå samverkar och utesluter inte varandra, abstrakt- och konkret socialitet. Abstrakt socialitet är när människor ses som t.ex. brukare eller boendestödjare och inte individer utan blir en rollfigur medan konkret socialitet är när människor ses som individuella individer. Hon beskriver abstrakt socialiteten som en förutsättning för själva boendestödet som insats. Den abstrakta socialiteten är det som hör yrket till, dem handlingar som utförs och ingår i arbetsbeskrivningen. Den konkreta socialiteten är den vänskaps relation som skapas när boendestödjaren och brukaren umgås med varandra och lär känna varandra (Andersson 2009).

I och med att boendestödjaren och brukaren blir konkreta personer med varandra så utbyts det information och kunskap om hur deras liv är. Enligt enhetschefen för boendestödet så arbetar dem socialpedagogiskt vilken enligt hennes definition är att arbeta med relationen till brukaren. Relationen till brukaren kan enligt dem intervjuade vara en tidskrävande process som kan ta upp till tre månader innan en relation har skapats som kan ligga till grund för en genomförandeplan. Insatsen socialkontakt som finns med i arbetsplanerna har ingen beskrivning i genomförandeplanen p.g.a. att det är ett stöd som sker i den sociala interaktionen som sker i de övriga insatserna som finns i arbetsplanen och i genomförandeplanerna genom det dagliga arbetet.

”Boendestödsituationen skapar också ett återkommande sammanhang mellan den boende och boendestödjaren som möjliggör för den boende att formulera sin vardag och därmed sig själv.” (Andersson, s.234).

Detta sociala samspel är det som senare ligger till grund för hur genomförandeplanen utformas och vad som ingår i momenten som skall utföras. *”Så oftast tycker brukaren någonting annat när man lärt känna personen och då brukar vi göra genomförandeplan B.”* Att brukaren vill ändra saker, eller att det är ett större eller mindre behov än vad som framkommit i biståndsbeslut är en sak som personalen ställs inför inför uppförandet av genomförandeplan.

8.3. Top-down Bottom-up

Beställaren av insatsen boendestöd är i vår studie, biståndshandläggaren. Vi har liknat det vid att handläggarens beslut kan ses ur ett top-down perspektiv då handläggare ofta blir likställda vid myndighetsutövare då de utreder och bedömer utefter socialtjänstlagen. Hon har politiska direktiv att förhålla sig till och ett ansvar gentemot organisationen att se till att rätt person får rätt insats.

Det är hennes information om brukaren som i första skedet ska implementeras i organisationen i form av beslut och handlingsplan. Handläggaren påpekar att hon anser att hennes arbetsplan som finns i beslutet ska ligga till grund för genomförandeplanen. ”Så att dom bryter ju ner min arbetsplan så den blir väldigt konkret. Och det är liksom genomförandeplanen”

Detta kan vi se fler exempel på då samtliga intervjuade anser att arbetsplanen ska ligga till grund för det initiala skedet i utförandet av boendestödet. När man tittar på insatsen ur ett bottom-up perspektiv utifrån socialpedagogen och boendestödjarens roll i implementeringen av biståndsbeslutet när sen insatsen har kommit igång och relationerna stärkts kommer boendestödjarna att sitta på förstahandsinformationen om brukaren. Och det är utifrån deras kunskap om brukaren som insatsen och den andra genomförandeplanen kommer att utformas. Handläggaren blir beroende av boendestödjarnas kunskap för att kunna ta sig tid att ompröva besluten i takt med att genomförandeplanerna revideras. Boendestödjaren anser t.ex. att biståndet inte omprövas om inte boendestödjarna ger någon indikation på att det är behövligt och handläggaren menar på att ärendena bara ”rullar på” om inte någon från boendestödet meddelar henne.

Lipskys (2010) tankar om street-level bureaucrats (gatubyråkrater) som är ur ett bottom-up perspektiv anser vi kan jämföras vid detta. Lipsky anser att personal inom offentlig verksamhet får ett visst handlingsutrymme i utformningen av sitt arbete och att detta kan mycket väl liknas vid vad socialpedagogen säger när hon pratar om att genomförandeplanen inte behöver ha något med biståndsbeslutet att göra. Det är dem fritt att utforma genomförandeplanen tillsammans med brukaren då de sitter på förstahandsinformationen. De politiska direktiv och beslut som ska implementeras i organisationen är beroende av personalen på basnivå för att implementeringen ska anses lyckad och även brukaren hamnar i en beroendeställning gentemot boendestödjarna då det är de som ska tillgodose brukarens behov.

9. Diskussion/slutsatser

Biståndsbeslutets arbetsplan är som en diffus planering av brukarens behov, den är gjort så för att personalen på boendestödet senare kommer att samla in mer information som bättre stämmer med vad brukaren vill. Detta kan anses både positivt och negativt för brukaren då den blir beroende av att socialpedagogen/boendestödjaren verkligen gör det bästa möjliga av det handlingsutrymme som finns. Arbetet är beroende av att en bra relation kan skapas mellan personalen och brukaren. Om direktiven var tydligare i arbetsplanen skulle inte samma handlingsutrymme finnas för utförarna av insatsen och det kanske skulle vara lättare att säkerställa den initiala insatsen. Men detta innebär inte att den faktiska insatsen skulle vara bättre då den hela tiden är i förändring i takt med behoven brukaren har.

Behoven kan se olika ut i arbetsplanen gentemot genomförandeplanen. Detta beror på att arbetsplanen är uppförd under tidsbrist, det finns inte tid för att skapa en tillräckligt bra relation med brukaren. Socialpedagogen och boendestödjaren har ingen tidspress att fatta ett beslut och vi tolkar deras svar som att biståndsbeslutet mer kan liknas vid en biljett som ger tillgång till stöd och att behoven kan skilja sig åt beroende på vem som frågar. Arbetet som vi ser det syftar till förändring och det skulle vara konstigt om de inte skilde sig åt då i arbetsplanen och genomförandeplanen då arbetet ska bidra till förändring av brukarens behov.

Informationsutbytet och återkopplingen mellan biståndsenheten och boendestödet beskrivs av de berörda parterna som öppen och frekvent. Det är ett nära samarbete mellan framförallt biståndshandläggaren, enhetschefen och socialpedagog som har regelbundna möten. Detta kan anmärkas på då boendestödjaren borde få ta del av samma information samt har tillgång till information från direktarbetet med brukaren som kan vara av relevans för insatsen.

Det finns glapp i informationsflödet till boendestödjaren när informationen filtreras genom enhetschef och socialpedagoger. Vem bedömer vilken information som är viktig för utförandet? Likaså den muntliga informationen som biståndshandläggaren förmedlar till enhetschefen, kan det finnas risk för att även den inte når hela vägen i kedjan för en lyckad implementering. Boendestödjaren säger att hon kan sakna viss information från andra myndigheter som kunde vara till nytta i arbetet. Som vi ser det kan informationen finnas i organisationen men kan ha fastnat i ledet mellan biståndshandläggaren och boendestödjaren.

Det behöver inte vara något hänsynstagande till biståndsbeslutet när genomförandeplanen skrivs. I genomförandeplanen har brukaren ett tillfälle att få hjälp med önskemål eller behov och det ska kunna göras en genomförandeplan angående detta som inte behöver återkopplas till biståndshandläggaren. I många fall kan vi se att genomförandeplanen bygger på arbetsplanen i biståndsbeslutet, men en sak vi uppmärksammat är att insatsen social kontakt inte finns beskriven i genomförandeplanerna. Det kan vara tänkt så att den delen av insatsen ingår i andra insatser och därför kan vara svår att konkretisera. Som helhet kan man välja att se boendestöd som en social kontakt och att social kontakt underförstått ligger till grund för insatsen, men frågan är om den sociala kontakten enbart ska handla om relationen mellan brukaren och boendestödjaren. För att klara av att bli självständig anser vi att behovet av socialkontakt kan innefatta mer av de vardagliga möten som sker på andra arenor än i hemmet eller i affären och att det skulle kunna ingå mer detaljerat i en genomförandeplan hur man ska gå till väga för att uppnå det.

Genomförandeplanen ska vara personlig och bygga på brukarens behov. Vi anser att det kan vara svårt för både personal och brukare att ta del av informationen då genomförandeplanen som ska beskriva den planerade insatsen kan vara svår att förstå, då den inte följer någon självklar och logisk mall. Viss information anser vi saknas om man jämför dokumenten med socialstyrelsens

riktlinjer då det under intervjuerna beskrevs två stycken genomförandeplaner. Del ett innehåller personuppgifter och del två ska beskriva det pedagogiska arbetet. I dokumentationen vi fick del av så saknades del ett i tre fall av fem och del två verkar inte följde inte någon mall som utformats för just boendestöd.

Har en person flera insatser så kan de i våra fall beskrivas i olika dokument, vilket kan uppfattas som otydligt. Man får bläddra i alla dokument som tillhör brukaren för att utläsa vilka insatser som finns. Målformuleringar finns beskrivna mer eller mindre tydligt i dokumentationen. Den enskildes önskemål och åsikter framkommer i dokumenten men man får ibland läsa mellan raderna för att det ska framkomma. Hur insatsen ska genomföras är olika eller inte alls beskrivet, men det kan bero på hur omfattande insatsen är och vilket behov av struktur brukaren är i. Det framkommer vilka som deltagit i planeringen, vilket datum och oftast står det när planen ska följas upp.

Vi tror att utförandet av insatsen skulle vinna på om det fanns en tydlighet i dokumenten där det lätt går att se dessa delar.

Brukarens vilja och behov är det som styr uppförandet av genomförandeplanen. Det finns ett hänsynstagande till brukaren som genomsyrar hela arbetet med genomförandeplanen uttrycker våra informanter. Hur det egentligen förhåller sig och hur mycket brukarens åsikter tas tillvara på har inte vi haft utrymme för i vår studie. Vårt fokus har varit på informationsflödet i ett boendestödsbeslut men det skulle vara intressant att titta närmare på detta område.

10. Referenslista

Alexandersson, Karin (2006). *Vilja Kunna Förstå: om implenteringen av systematisk dokumentation för verksamhetsutveckling i socialtjänsten*. V Frölunda: DocuSys

Andersson, Gunnel (2009) *Vardagsliv och boendestöd: en studie om människor med psykiska funktionshinder*. Rapport i socialt arbete nr 131

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2005). *Textens mening och makt : metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Langemar, Pia (2008). *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi: att låta en värld öppna sig*. Stockholm: Liber

Lindqvist, Rafael & Nygren, Lennart (2006). Social teori och socialt arbete. I Meeuwisse, Anna, Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red.) (2006). *Socialt arbete : en grundbok*. 2. rev och utökad. Stockholm: Natur och kultur.

Lipsky, Michael (2010). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russel sage foundation

Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (2006). Socialt arbete i ett internationellt perspektiv. I Meeuwisse, Anna, Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red.) (2006). *Socialt arbete : en grundbok*. 2. rev och utökad. Stockholm: Natur och kultur.

Meeuwisse, Anna, Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red.) (2006). *Socialt arbete : en grundbok*. 2. rev och utökad. Stockholm: Natur och kultur.

Nilsen, Per & Roback, Kerstin (2010). Implementering, kunskap och lärande- en begreppsmässig plattform. I Nilsen, Per (red.) (2010). *Implementering: teori och tillämpning inom hälso & sjukvård*. Lund: Studentlitteratur

Premfors, Rune (1989). *Policyanalys*. Lund: Studentlitteratur

Socialstyrelsen (2010). *Det är mitt hem: vägledning om boende och boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning*.

Socialstyrelsen (2006). *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*. Lindesberg: Bergslagens Grafiska

Taylor, Steven J. & Bogdan, Robert (1998). *Introduction to qualitative research methods : a guidebook and resource*. 3. ed.. New York, N.Y.: Wiley.

Topor, Alain & Borg, Marit (2008) *Relationer som hjälper*. Lund: Studentlitteratur

Vedung, Evert (1998). *Utvärdering i politik och förvaltning*. Lund: Studentlitteratur

11.Bilagor

Informationsbrev intervju

Hej

Vi är två studenter som går Socialpedagogiska programmet på Högskolan Väst i Trollhättan. Vi skriver nu våran c-uppsats som handlar om implementering av beslut inom boendestöd. För att samla in data till uppsatsen planerar vi genomföra 3-4 intervjuer med personal inom socialtjänsten.

Vi är intresserade av vilken information som förs vidare och hur informationen förmedlas. För att få reda på detta så vill vi intervjua personer som vi tror kan ge oss information inom området och önskar därför komma i kontakt med en person ur var och en av följande yrkeskategorier:

- Handläggare
- Enhetschef
- Socialpedagog
- Boendestödjare

Intervjuerna bygger på frivillighet och informanten har rätt att avbryta intervjun om informanten så önskar. Alla deltagare i intervjuerna kommer att vara anonyma till namn och arbetsplats men yrkestitel kommer att förekomma i uppsatsen. Uppsatsen kommer att publiceras på Högskolan Västs offentliga databas. Om man arbetar inom en organisation finns det även en risk att bli identifierad av andra personer inom organisationen.

Med vänliga hälsningar

Rickard Frisenbrink

rickard.frisenbrink@student.hv.se

Tel: 076-8564651

Robert Legén

robert.legen@student.hv.se

Tel: 070-6729557

Handledare

Annika Theodorsson

Tel: 0520-223783

Intervjuguide C-uppsats.

Allmänna bakgrundsfrågor

- ♣ Yrkestitel?
- ♣ Var finns du i organisationen?
- ♣ Vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?

Frågor om implementeringen av ett beslut om boendestöd.

- ♣ Vilken information anser du borde ligga till grund för genomförandeplanen?
- ♣ Vilken information för du vidare samt vilken information blir du tilldelad?
- ♣ Tycker du att den information du ger ut eller blir tilldelad är tillräcklig? Om inte vad anser du fattas?
- ♣ På vilket sätt tas det hänsyn till beslutet när genomförandeplanen uppdateras?